

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/92/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8515204480
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8515204480.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v spore žalobcu: L. Y., nar. XX.XX.XXXX, C. XXX/XX, K., pr. zast. JUDr. Gáborom Szárazom, advokátom, Garbiarska 20, Stará Ľubovňa proti žalovaným: 1/ Slovenská republika, zast. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, 812 85 Bratislava a 2/ Slovenská republika, zast. Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, Štúrová 2, 812 85 Bratislava, v konaní o zaplatenie 389,74 eur s prísl., o odvolaní žalovaného v 2/ rade proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 7C/366/2015-124 zo dňa 8.2.2017 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok okrem výroku II. a IV.

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k žalovanému v 2/ rade v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného v 2/ rade zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 360,35 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % od 9.9.2015 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Voči žalovanej v 1/ rade súd žalobu zamietol. Žalovaná v 2/ rade je nahradiť žalobcovi 84,92 % trov konania, o ktorej výške bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobca je povinný nahradiť žalovanej v 1/ rade 100 % trov konania, o ktorej výške bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca bol spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný. Uznesenie o vznesení obvinenia nebolo zrušené. V tomto smere je potrebné zdôrazniť, že žalobca v trestnom konaní podal riadne a včas sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia, ktorá ako riadny opravný prostriedok bola príslušným prokurátorom zamietnutá, a teda dotknuté uznesenie nadobudlo právoplatnosť. Cieľom zák. č. 514/2003 Z.z. je, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi bola odstránená. Základom pre takýto nárok je, že došlo k zrušeniu alebo zmene pre nezákonnosť príslušným orgánom, ak súčasne poškodený podal proti takémuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov a nejde o prípad hodný osobitného zreteľa. Z pomerne ustálenej judikatúry slovenských súdov je zrejmé, že medzi takéto rozhodnutia patrí aj rozhodnutie o oslobodení spod obžaloby. Poukázal na to, že je potrebné vychádzať z analogického výkladu najbližšej úpravy týkajúcej sa veci samej, keďže oslobodenie spod obžaloby nie je explicitne upravený v zákone č. 514/2003 Z.z., ako príklad poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 4Cdo/183/2009, ale aj Krajského súdu v Prešove 8Co/3/2010. Rovnako citoval aj nález Ústavného súdu SR II.ÚS 163/2013, na ktorý poukázal žalovaný v 2/ rade. Tento prípad však nebol skutkovo totožný s vecou, ktorá sa riešil a v predmetnom konaní, keď išlo o prípad zastavenia trestného stíhania vyšetrovateľom z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Predmetom posudzovania však bola otázka premlčania nároku na náhradu

škody. Žalobca, ktorý bol v danom prípade spod príslušnej obžaloby oslobodený a teda je nutné na neho hľadieť ako na nevinného, nesie materiálne dôsledky trestného konania vedeného voči nemu na podklade vyššie uvedeného uznesenia o vznesení obvinenia. Ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní fyzická osoba vynaložila náklady na trovy obhajoby smerujúce k odstráneniu nežiaducich právnych dôsledkov na obvineného, štát zodpovedá za takto vzniknutú škodu podľa § 3 ods. 1 písmeno a) zák. č. 514/2003 Z.z. Slovenská republika bola uvedená v tejto žalobe dvakrát. Je pravdou, že v žalobe je stále označená predovšetkým Slovenská republika, následne orgán, ktorý ju v konaní zastupuje. V danom prípade nešlo o spoločenstvo na strane žalovaného. Oba orgány konajú za štát, namietali, že nie sú oprávnené konať za štát. Je pravdou, že v praxi vznikli problémy s posúdením, ktorý orgán má konať za štát v prípadoch uplatnených nárokov na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Túto problematiku riešil Najvyšší súd SR v rozhodnutí 3Cdo/194/2010, pričom dospel k záveru, že v prípravnom konaní vykonávajú svoju pôsobnosť vyšetrovateľ a prokurátor, preto prichádza do úvahy ako orgán konajúci v mene štátu tak Ministerstvo vnútra SR, ako aj Generálna prokuratúra SR. S účinnosťou od 1.1.2013 došlo k zmene zákona č. 514/2003 Z.z., ktorá hlavne spočívala v spresnení podmienok, za ktorých pri škode spôsobenej v trestnom konaní zodpovedá Ministerstvo vnútra SR, kedy Generálna prokuratúra SR a kedy Ministerstvo spravodlivosti SR. Žalobca pred podaním žaloby splnil podmienky predbežného prerokovania nároku na náhradu škody v zmysle § 15 ods. 1 a § 17 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z.z., a je preukázané, že jeho nároky na náhradu škody doposiaľ neboli ani čiastočne uspokojené. Uplatnil si nárok na odmenu za 3 úkony v trestnom konaní, a to prevzatie a prípravu obhajoby, písomné podanie na súd - vyjadrenie k odvolaniu a účasť na verejnom zasadnutí na Krajskom súde v Prešove. K odmene za tieto 3 úkony bol uplatnený ešte režijný paušál náhrada cestovného a straty času celkovo vo výške 360,35 eur (odmena 3x61,75 eur, keďže výpočet tarifnej odmeny za rok 2015 bol 741 eur a polovica predstavuje 61,75 eur, režijný paušál 3x8,39 eur, cestovné 33,96 eur, náhradu za stratu času 55,92 eur a 20% DPH 60,05 eur). K tomu priznal ešte úrok z omeškania a to od 9.9.2005, keď po doručení poslednej odpovede sa dostal do omeškania. Výrok o trovách konania odôvodnil podľa ust. § 256 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný v 2/ rade. Poukázal na to, že súd prvej inštancie dospel po vykonanom dokazovaní k nesprávnym skutkovým zisteniam, náležite neprihliadol na skutočnosti vyplývajúce z vyjadrení žalovaného v 2/ rade a dôkazy hodnotil nesprávne. Poukázal na celkový priebeh samotného trestného konania, kedy bolo vznesené obvinenie po vykonanom dokazovaní, kedy bolo preukázané, že skutok sa stal. Najmä výsluchmi svedka, vykonanou konfrontáciou a ďalšími skutočnosťami. Následne ho Okresný súd v Starej Ľubovni oslobodil spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že sa skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný, stal. Po odvolaní prokurátora Krajský súd v Prešove odvolanie zamietol. Poukázal na Nález Ústavného súdu SR II.ÚS 163/2013 s poukazom na existujúcu pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou, čo sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdí. Poukázal aj na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva č. 57404/08. Trestné konania majú svoje štádia, ktoré kvalitatívne odlišujú a súčasne sa sčasti spravujú aj rozličnými pravidlami. Úlohou prípravného konania je vykonanie dokazovania, ktoré povedie k potvrdeniu alebo vyvráteniu pôvodného podozrenia zo spáchania konkrétneho skutku konkrétnou osobou, ten skutok je kvalifikovaný ako trestný čin. Toto je štádium prípravného konania. Pre vznesenie obvinenia je potrebná určitá vyššia miera pravdepodobnosti, že skutok napĺňajúci znaky skutkovej podstaty trestného činu sa dopustila konkrétna osoba, nemôže sa vyžadovať úplná istota. Pre uskutočnenie prípravného konania sa nevyžaduje istota o existencii skutku ani o osobe páchatela. Prokurátor má podať obžalobu, ak existujú dôkazy, ktoré svedčia pre vinu obžalovaného a existujú dôkazy, o ktoré sa opiera obhajoba obvineného. Bez uskutočnenia prípravného konania by nebolo možné uskutočniť ani súdne konanie. Záver o oslobodení spod obžaloby nemožno prijať absolútne a bez výhrad, kde treba posúdiť osobitosť trestného prípadu. Postup orgánov prípravného konania nebol chybný ani mylný, práve naopak bol správny vzhľadom na v tom čase existujúcu dôkaznú situáciu.

4. K odvolaniu žalovaného v 2/ rade sa vyjadril žalobca. Ten poukázal na to, že štát takýmito argumentmi by sa stále mohol zbaviť zodpovednosti tým, že v čase svojho rozhodovania bol dôvod na vznesenie obvinenia voči konkrétnej osobe. Opakovane zdôraznil, že na poukazovaný nález Ústavného súdu SR II.ÚS 163/2013 nebola to totožná vec s vecou, ktorá sa riešila v tomto konaní. Vyšetrovateľ zastavil trestné stíhanie z toho dôvodu, že skutok nie je trestným činom. V danom prípade sa Ústavný súd SR zaoberal otázkou premlčania nároku na náhradu škody. Nesúhlasí ani s názorom a tvrdením žalovaného v 2/ rade v jeho odvolaní, pretože z neho vyplýva, že ako prokurátor by mohol každého občana Slovenskej republiky stíhať aj bezdôvodne, keď k tomu postačuje minimálne pravdepodobnosť, ktorá percentuálne môže smerovať od 1 do x %. Je podstatné, že bol oslobodený spod obžaloby, obžaloba

bola v celom rozsahu nezákonná a nesprávna a z toho dôvodu navrhol potvrdiť rozhodnutie a priznať nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd podľa ust. § 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „odvolací súd“ a „CSP“) prejednal rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v zmysle zásad uvedených v ust. § 378 a nasl. CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného v 2/ rade nie je dôvodné. Súd prvej inštancie dostatočným spôsobom zistil skutkový stav a vec aj správne právne posúdil. Na týchto skutočnostiach sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

6. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zák. č. 514/2003 Z.z. účinného od 1.1.2013 (ďalej len zák. č. 514/2003 Z.z.) štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

7. Podľa § 3 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

8. Podľa § 6 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

9. Podľa § 6 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. ak bola škoda spôsobená nezákonným rozhodnutím, ktoré je vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, možno nárok na náhradu škody uplatniť aj vtedy, ak nezákonné rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené na základe riadneho opravného prostriedku. Ak bolo vykonateľné rozhodnutie vydané v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, možno nárok uplatniť aj vtedy, ak bolo zrušené pre nezákonnosť príslušným orgánom.

10. Podľa § 15 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. ak bola žiadosť podaná na nepríslušnom orgáne, je tento orgán povinný bezodkladne ju postúpiť príslušnému orgánu a upovedomiť o tom poškodeného. Účinky podania žiadosti zostávajú zachované.

11. Podľa § 17 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

12. Podľa § 18 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

13. Podľa § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

14. Z obsahu spisu je zrejmé, že dňa 15.5.2013 príslušník Obvodného oddelenia PZ v Ľubotíne uznesením ČVS: ORP-380/LU-SL-2012 začal trestné stíhanie a súčasne vzniesol obvinenie voči žalobcovi pre prečin pytlactva podľa § 310 ods. 1 Trestného zákona. Proti uvedenému uzneseniu podal žalobca sťažnosť, ktorú Okresná prokuratúra zamietla. Dňa 30.10.2013 podal prokurátor obžalobu na žalobcu pre prečin pytlactva. Dňa 28.2.2014 vyhlásil Okresný súd Stará Ľubovňa rozsudok č.k. 1T/30/2013-133, ktorým ho spod obžaloby oslobodil. Proti tomuto rozsudku podal prokurátor odvolanie. Krajský súd v Prešove vydal dňa 26.3.2015 uznesenie č.k. 9To/8/2015, ktorým odvolanie prokurátora zamietol, na základe čoho rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť dňa 26.3.2013.

15. Žalovaný v 2/ rade vo svojom odvolaní predovšetkým zdôrazňuje opakovane tak ako aj v priebehu celého konania vo veci samej nutnosť rozlišovať každý konkrétny prípad a všetky okolnosti, ktoré majú vplyv pre posúdenie nároku toho, kto bol spod obžaloby oslobodený. Poukazoval na to, že musia na to existovať dôvody a že orgány činné v trestnom konaní aj pri pravdepodobnom predpoklade, že došlo k spáchaniu trestného činu a to konkrétnou osobou, sú povinní konať vo veci a prokurátor musí za týchto okolností podať aj obžalobu. Citoval opäť rozhodnutie Ústavného súdu SR II.ÚS 163/2013 a teoretickým spôsobom rozobral štádia trestného konania. Zdôrazňoval taktiež to, že v tomto prípade sú dôvody, aby nebol nárok uznaný žalobcovi, keďže vyšetrovateľ vykonal všetky úkony v súlade so zákonom a preto niet dôvodu na náhradu škody voči štátu.

16. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štát podľa zákona č. 514/2003 Z.z. účinného od 1. júla 2004 a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len zákon č. 58/1969 Zb.) účinného do 30. júna 2004. Súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo

k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 23. februára 1990 sp.zn. 1 Cz 6/90 publikovaný pod č. 35 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, ročník 1991 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 1993 sp.zn. 1 Cdo 53/93 publikovaný pod č. 70 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky ročník 1994). Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosť (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. 8. 2010, sp.zn. 4 M Cdo 15/2009)

17. Odvolací súd sa však nestotožňuje s týmto argumentom, jednak súhlasí s vyjadrením právneho zástupcu žalobcu, že citovaný a opakovaný nález Ústavného súdu SR vyššie uvedenej spisovej značky nemožno aplikovať na tento konkrétny prípad, keďže v tejto veci sa Ústavný súd SR zaoberal otázkou premlčania nároku na náhradu škody. Odvolací súd sa však nemôže stotožniť ani s tou námietkou žalovaného v 2/ rade, že po vykonanom dokazovaní a istej pravdepodobnosti orgány činné v trestnom konaní vrátane prokuratúry sú povinné pokračovať v trestnom stíhaní a toto vyústi v podanie obžaloby. Aj v jednotlivých štádiách trestného konania je možné zvážiť ďalší postup, najmä pokiaľ sa zistia isté skutočnosti, ktoré majú vplyv na to, či prokurátor na podanej obžalobe bude trvať aj v priebehu konania už pred súdom, ktorý o vine a treste rozhoduje. Navyiac je nutné poukázať na to, že ani argument zákonného vyšetrovateľa alebo všeobecne orgánov činných v trestnom konaní v danej trestnej veci, ktorá sa týkala skutku žalobca, ktorý mu bol kladený za vinu, nebolo možné súhlasiť s tým, že boli vykonávané dôkazy a vyšetrovanie v tejto veci v súlade s trestným poriadkom, keďže v rozhodnutí odvolacieho súdu, teda Krajského súdu v Prešove v konaní o odvolaní prokurátora proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, sa konštatuje pochabenie orgánov činných v trestnom konaní, konkrétne na str. 5 a 6 rozhodnutia.

18. Preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

19. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalovaný v 2/ rade nemal úspech v odvolacom konaní a žalobca mal úspech, bolo rozhodnuté tak, že odvolací súd priznal v zmysle zásady úspechu v konaní nárok na náhradu trov odvolacieho konania žalobcovi vo vzťahu k žalovanému v 2/ rade v celom rozsahu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).